

Univerza v Mariboru

Pravna fakulteta

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

ERASMUS+
JEAN MONNET KATEDRA ZA ENERGETSKO PRAVO IN POLITIKO:
REGULACIJA ENERGETSKEGA TRGA, KONKURENCA IN KLIMATSKE SPREMEMBE

EVROPEIZACIJA UPRAVNEGA PRAVA IN NJEN VPLIV NA ENERGETSKO PRAVO

IZR. PROF. DR. ALEŠ FERČIČ
ales.fercic@um.si

UPRAVNO PRAVO [1]

[evropeizacija upravnega in nasploh javnega prava]

*Jans/Lange/Prechal/Widdershoven (2015):

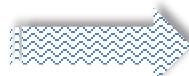
- “Although Community law has been with us for almost half a century, it has long remained an unknown quantity for both academics and practitioners working in the field of national public law, in particular, national administrative law. One important reason for this was the fact that the two areas of law **were studied separately.**“*
- “Lawyers working in the field of national public law were of course acquainted with standard judgements such as Van Gend & Loos and Costa v. ENEL, [...], but they did not really appreciate the importance of this in terms of the daily practice of public law. [...] practitioners of national law often **underestimated the significance of Community law.**“*
- “In the past few years it has become clear that even the classic topics of national public law in areas such as the law concerning the national administrative organisation, principles of law, law enforcement, judicial protection and state liability **can no longer escape the influence of Community law.**“*

UPRAVNO PRAVO [2]

[evropeizacija upravnega in nasploh javnega prava]

NEKATERI RAZVOJNI VIDIKI

SODNA PRAKSA / „NEZAPISANO“ PRAVO

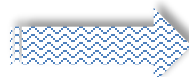
PREDPISI / „ZAPISANO“ PRAVO

MATERIALNO PRAVO

MATERIALNO- IN PROCESNO PRAVO

LOČENI SISTEMI

POVEZANI SISTEMI: SODELOVANJE (U1/2003)

JAVNO PRAVO DČ

JAVNO PRAVO EU

DVA POMENA

OŽJI: ADMINISTRATIVNA DEJAVNOST EU

ŠIRŠI: ADMINISTRATIVNA DEJAVNOST EU IN DČ

SOĐELOVANJE – UČINKOVITOST PRAVA EU JE ODVISNA OD UČINKOVITOSTI PRISTOJNIH TELES DČ

UPRAVNO PRAVO [3]

[evropeizacija upravnega in nasploh javnega prava]

EVROPEIZACIJA POTEKA NA PODLAGI / Z UPOŠTEVANJEM VEČ NAČEL

PRIMARNOST

N/P/I UČINEK

LOJALNOST

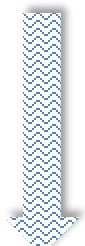

SUBSIDIARNOST

EVROPEIZACIJA POTEKA NA SKORAJ VSEH PODROČJIH JAVNEGA PRAVA [...],^(!) VKLJUČNO S T. I. „TABU“ PODROČJI

ORGANIZACIJA IN DELOVANJE
JAVNE UPRAVE

SODNO VARSTVO

VSEBINA TEMELJNIH
PRAVNIH NAČEL

(ODŠKODNINSKA)
OBVEZNOST DRŽAVE

JAVNO UVELJAVLJANJE
PRAVNIH NAČEL/PRAVIL

(!) Npr. : -pravo reguliranih sektorjev , koncesij (in javnih naročil), gospodarskih javnih služb in državnih pomoči (infrastrukturni sektorji, sektor zdravstva, sektor izobraževanja, sektor socialne varnosti,...).

UPRAVNO PRAVO [4]

[evropeizacija upravnega in nasploh javnega prava]

- Načelo nacionalne organizacijske avtonomije:
  - > institucionalna in postopkovna avtonomija, saj (načeloma) DČ odločajo o tem:
    - kateri organi naj izpolnjujejo obveznosti iz sistema EU?
    - kakšen postopek naj se uporabi za izpolnjevanje obveznosti iz sistema EU?
- Omejitve organizacijske avtonomije:
  - > institucionalne avtonomije:
    - predpisi EU redko določajo/naslavlajo konkretna nacionalna pristojna telesa (npr. liberalizacijski predpisi predvidevajo neodvisne sektorske regulatorje/NRT), vendar pa terjajo „učinek“ v smislu izpolnjevanja obveznosti iz sistema EU (DČ se npr. s prenosom pristojnosti na določeno telo ne razbremenijo odgovornosti), kar *de facto* generira ustrezne prilagoditve (delitev pristojnosti, mehanizmi nadzora,...);
  - > postopkovne avtonomije:
    - predpisi EU redko določajo postopek ali njegove posamezne faze/rešitve (npr. predpisi o javnem naročanju);
    - nacionalno procesno pravo se uporablja z omejitvijo, ki ga zlasti določata:
      - ~ načelo enakovrednosti (ekvivalence, nediskriminacije);
      - ~ načelo učinkovitosti.

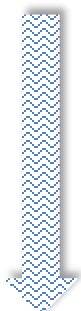
UPRAVNO PRAVO [5]

[evropeizacija upravnega in nasploh javnega prava]

EVROPEIZACIJA POTEKA NA PODLAGI / Z UPOŠTEVANJEM VEČ NAČEL

VEZANOST NA
PREDPISE

LEGITIMNA
PRIČAKOVANJA

ENAKOST
NEDISKRIMINACIJA

UČINKOVITA
OBRAMBA

SORAZMERNOST
PROPORCIONALNOST

Opomba: v poštev pridejo še nekatera druga načela, pogosto izpeljana iz navedenih, ki si jih je SEU 'sposodilo' v pravo nekaterih držav članic, prilagodilo potrebam EU in jih 'serviralo' vsem državam članicam.

UPRAVNO PRAVO [6]

[evropeizacija upravnega in nasploh javnega prava]

- Javno (upravno, kazensko) vs. zasebno uveljavljanje:
  - > različne: funkcije, postopki, instrumenti, sankcije/posledice.
- T. i. evropski deficit uveljavljanja in sprememba politike v 80-tih:
  - > uveljavljanje prava EU postane v 80-tih ena izmed prioritete;
  - > eden od ukrepov je okrepljeno sodelovanje (horizontalno, vertikalno).
- Dve poti vplivanja na uveljavljanje prava na ravni DČ:
  - > sodna praksa:
    - instrumentalne zahteve – temeljijo na načelu lojalnega sodelovanja (enakovrednost in učinkovitost);
    - varovalne zahteve (varstvo temeljnih pravic, splošnih načel in svoboščin);
  - > predpisi:
    - predpisan sistem nadzora in sodelovanja;
    - OLAF (EU inšpekcija preprečevanje prevar, ki prizadenejo finančni interes EU).

UPRAVNO PRAVO [7]

[evropeizacija upravnega in nasploh javnega prava]

- Dve ravni sodnega varstva:
  - > raven EU (SEU): sistem tožb in postopek predhodnega odločanja;
  - > raven DČ: nacionalni postopki/procesni predpisi.
- Ta „dvodimenzionalnost“ odpira nekatera vprašanja:
  - > kakšna je delitev nalog?
    - posameznik bo le redko aktivno legitimiran pred SEU?;
  - > kakšno je (lojalno) sodelovanje?
    - predhodno vprašanje; začasni ukrepi,...;
  - > ali/kako okoliščina, da nacionalni sodnik deluje kot sodnik „skupnega prava“, vpliva na nacionalno procesno pravo?
    - načelo procesne avtonomije, vendar z omejitvijo (enakovrednost, učinkovitost), kar se npr. kaže:
      - ~ dostop do sodišča (vpliv na pravni interes: učinkovito varstvo pravic iz sistema EU);
      - ~ zastaranje (vpliva na rok za vložitev tožbe: razumen rok je dopusten);
      - ~ dokazovanje (vpliv na dokazno breme, dopustne načine in oceno dokazovanja,...);
      - ~ uporaba prava EU po uradni dolžnosti – četudi ga stranke ne uveljavljajo?

UPRAVNO PRAVO [8]

[evropeizacija upravnega in nasploh javnega prava]

- DČ načeloma za svoja določena ravnanja predvidevajo svojo OO, vendar je EU v tej zvezi določila enotne pogoje:
(gl. npr. zadeve *Francovich*, *Brasserie du Pêcheur*, *Factortame*, *Dillenkofer*,...)
  - > dovolj resna/huda kršitev;
  - > kršeno je pravilo (EU), ki posamezniku podeljuje pravico;
  - > škoda;
  - > neposredna vzročna zveza med kršitvijo in škodo;
  - > odgovornost?
- Katera telesa lahko s svojo kršitvijo prava EU generirajo OO DČ?
- Alternativna/dopolnilo za primer kršitve določb, ki nimajo neposrednega učinka.

UPRAVNO PRAVO [9]

[vpliv evropeizacije upravnega in nasploh javnega prava na energetska prava]

- „Novo“ slovensko energetska prava
  - > liberalizacija energetskega sektorja pod vplivom prava Evropske unije
    - harmonizacija (in mestoma unifikacija) kot pozitivna integracija; ex ante regulacija (pravila o konkurenci in prostih pretokih kot instrument negativne integracije)
    - liberalizacijske faze.
- Organizacija reguliranja v energetskega sektorju
  - > sektorski regulator; Agencija za energijo
  - > varuh konkurence; Agencija za varstvo konkurence
- (Lastniška) struktura energetskega sektorja
  - > privatizacijska politika
  - > vertikalna dezintegracija/separacija.
- Gospodarske javne službe
  - > univerzalna storitev
  - > omejitve javnega financiranja.